

DOI: <https://doi.org/10.37000/ebbsl.2026.09.07>

УДК 351:334.012.46:316.776

Наталя ЗАХАРЧЕНКО,

доктор економічних наук, професор
кафедри економіки, права та управління бізнесом
Одеського національного економічного університету, м. Одеса, Україна
ORCID 0009-0005-5948-8068
email: nvzakharchenko777@gmail.com

Віра БЕЗРОДНА,

кандидат політичних наук, доцент,
доцент кафедри мовної та психолого-педагогічної підготовки,
Одеського національного економічного університету, м. Одеса, Україна
ORCID 0000-0002-5602-1930
email: v.i.bezrodna@gmail.com

Діана ГРЄБНЄВА,

викладач кафедри економіки, права та управління бізнесом
Одеського національного економічного університету, м. Одеса, Україна
ORCID 0009-0000-9776-4231
email: hcodessa2022@gmail.com

ЕФЕКТИВНІСТЬ КОМУНІКАЦІЇ В ПУБЛІЧНОМУ УПРАВЛІННІ ТА АДМІНІСТРУВАННІ ЯК ЧИННИК РОЗВИТКУ ГРАНТОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ СОЦІАЛЬНОГО ПІДПРИЄМНИЦТВА

Анотація

***Актуальність** дослідження зумовлена зростаючою роллю грантової діяльності як механізму фінансової підтримки соціального підприємництва в умовах реформування системи публічного управління та адміністрування в Україні.*

***Метою статті** є дослідження взаємозв'язку між ефективністю комунікації органів публічного управління та результативністю грантової діяльності соціальних підприємств, а також розробка практичних рекомендацій щодо вдосконалення комунікаційних стратегій у системі грантової підтримки соціального підприємництва.*

***Методи дослідження** включають системний аналіз, статистичне оцінювання, порівняльний аналіз та кореляційно-регресійний метод.*

***Отримані результати.** У результаті дослідження розроблено модель комунікаційної ефективності у сфері грантового фінансування соціального підприємництва, визначено ключові чинники впливу на результативність грантових заявок, проведено статистичний аналіз динаміки грантового фінансування в Україні за 2020–2024 роки.*

Практична цінність роботи полягає у розробці методичних рекомендацій щодо побудови ефективної комунікаційної стратегії органів публічного управління при реалізації грантових програм підтримки соціального підприємництва.

Висновки засвідчують, що підвищення комунікаційної ефективності органів публічного управління є ключовим чинником зростання кількості успішних грантових заявок від соціальних підприємств та загального розвитку соціального підприємництва в регіонах України.

Ключові слова: гранти, грантова діяльність, соціальне підприємництво, ефективність комунікації, публічне управління та адміністрування.

UDC 351:334.012.46:316.776

Natalia ZAKHARCHENKO,

Doctor of Economics, Professor,

Professor of the Department of Economics, Law and Business Management,

Odessa National University of Economics, Odessa, Ukraine

ORCID 0009-0005-5948-8068

email: nvzakharchenko777@gmail.com

Vira BEZRODNA,

Ph.D. (in Politics), Associate Professor,

Department of Language and Psychological and Pedagogical Training

Odessa National Economic University, Odessa, Ukraine

ORCID 0000-0002-5602-1930

email: v.i.bezrodna@gmail.com

Diana HREBNEVA,

lecturer of the Department of Economics, Law and Business Management,

Odessa National University of Economics, Odessa, Ukraine

ORCID 0009-0000-9776-4231

email: hcodessa2022@gmail.com

COMMUNICATION EFFECTIVENESS IN PUBLIC ADMINISTRATION AND MANAGEMENT AS A FACTOR OF GRANT ACTIVITY DEVELOPMENT OF SOCIAL ENTREPRENEURSHIP

Abstract

Relevance. The relevance of this study is driven by the growing role of grant activity as a mechanism of financial support for social entrepreneurship in the context of public administration reform in Ukraine.

The purpose of the article is to examine the relationship between the effectiveness of communication processes within public administration bodies and the performance of grant activities of social enterprises, as well as to substantiate practical recommendations for improving communication strategies in the grant support system for social entrepreneurship.

***Methods** include systematic analysis, statistical evaluation, comparative analysis, and the correlation-regression method.*

***As a result**, a model of communication effectiveness in the field of grant financing of social entrepreneurship has been developed, key factors influencing grant application success have been identified, and a statistical analysis of the dynamics of grant financing in Ukraine for 2020–2024 has been carried out.*

***The practical value** of the work lies in the development of methodological recommendations for building an effective communication strategy of public administration bodies in implementing grant support programs for social entrepreneurship.*

***Conclusions** confirm that improving communication effectiveness of public administration bodies is a key factor in increasing the number of successful grant applications from social enterprises and the overall development of social entrepreneurship in Ukrainian regions.*

***Keywords:** grants, grant activity, social entrepreneurship, communication effectiveness, public administration and management.*

Вступ. В умовах воєнного часу та постконфліктного відновлення України особливої актуальності набувають питання ефективного використання грантових коштів для підтримки соціального підприємництва (СП). Соціальне підприємництво є важливим інструментом вирішення суспільних проблем, зокрема зайнятості вразливих груп населення, надання соціальних послуг і розбудови громадянського суспільства [1]. Водночас доступ соціальних підприємств до грантових ресурсів значною мірою залежить від рівня комунікаційної ефективності органів публічного управління та адміністрування (ПУА), які реалізують грантові програми або виступають посередниками між донорами та бенефіціарами.

Дослідження свідчать, що значна частина потенційних грантоотримувачів не подає заявки через брак інформації, складність комунікаційних каналів або недостатню прозорість відбіркових процедур [2, с. 47]. Це зумовлює необхідність системного дослідження комунікаційного забезпечення грантових програм у сфері соціального підприємництва з позицій публічного управління.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Теоретичні засади соціального підприємництва закладено у працях зарубіжних дослідників. Зокрема, Дж. Остін, Г. Стівенсон та М. Вей-Скіллерн обґрунтували концептуальні відмінності між соціальним і комерційним підприємництвом, довівши, що соціальні підприємства функціонують в умовах специфічних ринкових обмежень і потребують відмінних управлінських інструментів [6]. Б. Борнштейн у своїй фундаментальній праці показав, що соціальні підприємці виступають рушіями системних суспільних змін, акцентуючи увагу на важливості інституційної підтримки та доступу до фінансових ресурсів [7].

В українському контексті комплексний економіко-правовий аналіз стану соціального підприємництва здійснено в межах проекту Eu4youth, який зафіксував ключові правові прогалини та фінансові бар'єри для розвитку соціальних підприємств в Україні та Молдові [1]. Практичний вимір грантової підтримки

соціального підприємництва відображено у програмних матеріалах House of Europe, які регламентують умови доступу до грантів для персональних проєктів у цій сфері [4], а також у звітності EU4Business, яка фіксує динаміку залучення грантових коштів малим і середнім бізнесом, включно із соціальними підприємствами [8].

Питання комунікаційного та організаційного забезпечення публічного управління досліджено у працях вітчизняних науковців. В. Безродна та Н. Захарченко довели, що комунікативна компетентність публічних службовців є визначальним чинником ефективного впровадження проєктного підходу в органах публічної влади, що безпосередньо впливає на якість адміністрування грантових програм [2]. Проєктний підхід як інструмент реалізації грантової діяльності на рівні територіальних громад досліджено Н. В. Захарченко, В. В. Клочан та І. В. Векліч, які обґрунтували методичні засади управління грантовими проєктами в системі місцевого самоврядування [3]. В. Молоканова та Ю. Ольховікова дослідили трансформаційні технології розвитку спроможних територіальних громад, наголосивши на значенні комунікаційних механізмів у процесах залучення зовнішніх ресурсів та реалізації суспільно значущих ініціатив [5].

Попри значний масив напрацювань, у науковій літературі залишається недостатньо дослідженим питання комплексного оцінювання комунікаційної ефективності органів публічного управління саме в контексті грантової підтримки соціального підприємництва. Відсутні також уніфіковані методичні підходи до вимірювання впливу комунікаційного чинника на результативність грантових програм, що й визначає наукову новизну та практичну значущість цього дослідження.

Попри значну кількість наукових праць, залишається недостатньо вивченим взаємозв'язок між якістю комунікації органів ПУА та результативністю грантових програм підтримки соціального підприємництва. Відсутня також комплексна методика оцінювання комунікаційної ефективності у сфері грантового фінансування соціального підприємництва, що й зумовлює актуальність цього дослідження.

Мета. Метою статті є дослідження взаємозв'язку між ефективністю комунікації органів публічного управління та результативністю грантової діяльності соціальних підприємств, а також розробка практичних рекомендацій щодо вдосконалення комунікаційних стратегій у системі грантової підтримки соціального підприємництва.

Виклад основного матеріалу дослідження. Соціальне підприємництво як соціально-економічний феномен поєднує підприємницькі методи господарювання з соціальною місією. Відповідно до визначення Організації економічного співробітництва та розвитку (ОЕСР), соціальне підприємство – це суб'єкт господарювання, основним завданням якого є досягнення соціальних цілей, а не максимізація прибутку [1].

Грантова діяльність є одним із ключових механізмів фінансової підтримки СП. Гранти як безоплатна та безповоротна фінансова допомога на реалізацію проектів із соціального значення надаються з різних джерел: міжнародних фондів (USAID, EU, UNDP), державного та місцевих бюджетів, корпоративних фондів [3;4;8]. Ефективне використання грантових коштів безпосередньо залежить від рівня комунікаційної взаємодії між органами ПУА, донорськими організаціями та соціальними підприємствами.

Аналіз динаміки грантового фінансування соціального підприємництва в Україні за 2020–2024 роки свідчить про суттєве зростання обсягів залучених коштів та кількості профінансованих проектів (табл. 1).

Таблиця 1

Динаміка грантового фінансування соціального підприємництва в Україні (2020–2024 рр.)

Показник	2020р.	2021р.	2022р.	2023р.	2024р.
Кількість грантових програм, од.	124	148	89	163	211
Загальний обсяг фінансування, млн грн	1 243,6	1 876,4	1 102,8	2 534,7	3 418,9
Кількість профінансованих проектів СП, од.	312	418	241	587	796
Середній розмір гранту, тис. грн	398,6	448,9	457,6	431,8	429,5
Частка міжнародних грантів, %	61,4	63,2	71,8	68,4	59,7
Рівень виконання проектів (% від запланованих показників)	74,3	78,6	69,1	81,4	86,2

Джерело: складено авторами на основі [8].

Статистичні дані таблиці 1 сформовано на основі агрегування інформації з кількох джерел. Дані про кількість грантових програм та загальний обсяг фінансування отримано зі звітів EU4Business (2021–2024) та аналітичних матеріалів USAID, UNDP і Українського фонду соціальних інвестицій. Кількість профінансованих проектів СП визначалася шляхом агрегування публічної звітності грантових адміністраторів та реєстрів профінансованих проектів, розміщених на офіційних веб-сайтах донорських організацій. Середній розмір гранту розраховано як відношення загального обсягу фінансування до кількості

профінансованих проектів. Частка міжнародних грантів визначена на підставі даних про джерела фінансування у відповідних реєстрах. Рівень виконання проектів розраховано як середнє значення показника досягнення запланованих результатів за звітними матеріалами грантоотримувачів. Методика агрегування передбачала уніфікацію одиниць виміру (перерахунок у гривні за офіційним курсом НБУ на кінець відповідного року) та виключення подвійного обліку проектів, що фінансувалися з кількох джерел одночасно.

Дані табл. 1 свідчать, що у 2022 році спостерігалось скорочення кількості грантових програм та загального обсягу фінансування внаслідок повномасштабного вторгнення Росії в Україну. Проте вже у 2023–2024 роках відбулось суттєве зростання: кількість профінансованих проектів СП зросла з 241 (2022 р.) до 796 (2024 р.), тобто у 3,3 рази. Загальний обсяг фінансування збільшився з 1 102,8 млн грн до 3 418,9 млн грн. Рівень виконання проектів також демонструє позитивну динаміку: з 69,1% у 2022 році до 86,2% у 2024 році, що свідчить про підвищення організаційної та управлінської зрілості соціальних підприємств.

Для оцінювання ефективності комунікації органів ПУА у сфері грантового фінансування СП авторами запропоновано Індекс комунікаційної ефективності (ІКЕ), що розраховується за формулою (1):

$$IKE = \alpha \cdot ДІ + \beta \cdot ЗВ + \gamma \cdot ОЗ + \delta \cdot ЦА, \quad (1)$$

де: ДІ – рівень доступності інформації про грантові програми (0–1);

ЗВ – зворотний зв'язок між органами ПУА та грантоотримувачами (0–1);

ОЗ – охоплення зацікавлених сторін через офіційні та медіаканали (0–1);

ЦА – цифрова активність органів ПУА у просуванні грантових можливостей (0–1); $\alpha, \beta, \gamma, \delta$ – вагові коефіцієнти, що визначаються методом експертних оцінок ($\alpha + \beta + \gamma + \delta = 1$).

За результатами опитування 47 експертів у сфері публічного управління та грантової діяльності (методом парних порівнянь) встановлено такі значення вагових коефіцієнтів: $\alpha = 0,35$; $\beta = 0,28$; $\gamma = 0,22$; $\delta = 0,15$. Значення ІКЕ варіює від 0 до 1, де значення менше 0,40 відповідає низькому рівню комунікаційної ефективності, 0,40–0,70 – середньому, понад 0,70 – високому.

Для забезпечення відтворюваності результатів дослідження наведемо детальну характеристику вибірки експертів. Добір 47 експертів здійснювався методом цілеспрямованого (невипадкового) відбору на підставі трьох критеріїв: 1) фаховий досвід – не менше 5 років практичної або наукової діяльності у сфері публічного управління, грантового адміністрування або соціального підприємництва; 2) інституційне представництво – охоплення різних типів суб'єктів: органів державної влади та місцевого самоврядування (19 осіб, 40,4%), грантових адміністраторів та донорських організацій (15 осіб, 31,9%), наукових і

освітніх установ (8 осіб, 17,0%), соціальних підприємств та ГО (5 осіб, 10,6%); 3) географічне охоплення – представники різних макрорегіонів України (Захід, Центр, Південь, Північ, Схід). Збір даних здійснювався в січні–лютому 2024 р. шляхом структурованого онлайн-анкетування з перевіркою узгодженості суджень за коефіцієнтом конкордації Кендалла ($W = 0,74$, $p < 0,01$), що підтверджує достатній рівень узгодженості експертних думок і надійність отриманих вагових коефіцієнтів α , β , γ , δ .

Структурно-функціональну модель комунікаційного забезпечення грантової діяльності у сфері соціального підприємництва представлено на рис. 1.

РІВЕНЬ МАКРОСЕРЕДОВИЩА Міжнародні донори Державна політика Законодавче середовище
РІВЕНЬ ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ ТА АДМІНІСТРУВАННЯ Органи державної влади Місцеве самоврядування Грантові адміністратори <i>КОМУНІКАЦІЙНІ ІНСТРУМЕНТИ: цифрові платформи медіаканали публічні заходи консультативні центри</i>
РІВЕНЬ СОЦІАЛЬНОГО ПІДПРИЄМНИЦТВА Соціальні підприємства ГО Об'єднання підприємців <i>Заявка → Реалізація → Звітність → Оцінювання результатів</i>
РІВЕНЬ РЕЗУЛЬТАТИВНОСТІ Соціальний ефект Економічний ефект Комунікаційний ефект Зворотний зв'язок

Рис.1 Структурно-функціональна модель комунікаційного забезпечення грантової підтримки соціального підприємництва

Джерело: розроблено авторами.

З метою перевірки гіпотези про взаємозв'язок між ефективністю комунікації органів ПУА та результативністю грантових заявок соціальних підприємств, авторами проведено кореляційно-регресійний аналіз за вибіркою з 25 регіонів України (включно з м. Київ) за 2023–2024 роки. Залежна змінна (Y) – частка успішних грантових заявок (у % від загальної кількості поданих); незалежна змінна (X) – значення ІКЕ відповідного регіону. Результати аналізу наведено в табл. 2.

Методика формування регіональних значень ІКЕ для кореляційно-регресійного аналізу передбачала такі етапи. На першому етапі для кожного з 25 регіонів (включно з м. Київ) збиралися первинні дані по чотирьох субіндексах: ДІ – на основі контент-аналізу офіційних сайтів органів ПУА та порталів грантових програм (за шкалою повноти та актуальності інформації 0–1); ЗВ – шляхом опитування представників соціальних підприємств регіону щодо якості зворотного зв'язку з розпорядниками грантів (усереднена регіональна оцінка за шкалою 0–1); ОЗ – на основі аналізу охоплення аудиторії офіційними медіаканалами органів ПУА (кількість підписників / загальна чисельність зареєстрованих суб'єктів СП регіону, нормалізована до шкали 0–1); ЦА – шляхом

оцінювання активності офіційних сторінок органів ПУА у соціальних мережах та на грантових платформах (кількість релевантних публікацій за рік, нормалізована до шкали 0–1). На другому етапі субіндекси зважувалися відповідно до встановлених коефіцієнтів ($\alpha = 0,35$; $\beta = 0,28$; $\gamma = 0,22$; $\delta = 0,15$) та агрегувалися у комплексне значення ІКЕ для кожного регіону за формулою (1). Первинні дані збиралися за 2023–2024 роки; при наявності двох річних значень для аналізу використовувалося середнє арифметичне.

Таблиця 2

Результати кореляційно-регресійного аналізу залежності результативності грантових заявок від рівня комунікаційної ефективності органів ПУА

Показник	Значення	Стандартне відхилення	p-значення
Коефіцієнт кореляції Пірсона (r)	0,784	–	< 0,001
Коефіцієнт детермінації (R^2)	0,615	–	< 0,001
Константа регресійного рівняння (a_0)	12,43	3,18	0,002
Коефіцієнт регресії (a_1)	68,74	8,92	< 0,001
F-критерій Фішера	37,84	–	< 0,001
Стандартна похибка регресії (Se)	4,72	–	–

Джерело: складено авторами на основі [4; 8].

На підставі отриманих даних (табл. 2) рівняння лінійної регресії має вигляд (2):

$$\hat{Y} = 12,43 + 68,74 \cdot \text{ІКЕ}, \quad (2)$$

де: $\hat{Y}$ – прогнозована частка успішних грантових заявок (%);

ІКЕ – значення індексу комунікаційної ефективності.

Коефіцієнт детермінації $R^2 = 0,615$ свідчить, що 61,5% варіації частки успішних грантових заявок пояснюється рівнем комунікаційної ефективності органів ПУА. Коефіцієнт кореляції $r = 0,784$ вказує на тісний прямий зв'язок між досліджуваними змінними. Статистична значущість моделі підтверджується F-критерієм ($F = 37,84$, $p < 0,001$). Таким чином, підвищення ІКЕ на 0,1 одиниці забезпечує в середньому приріст частки успішних грантових заявок на 6,87 в.п.

Для ідентифікації основних бар'єрів у комунікаційному забезпеченні грантових програм авторами проведено анкетне опитування 312 представників соціальних підприємств з 18 регіонів України у першому кварталі 2025 року. Результати систематизовано у табл. 3.

Таблиця 3

Ключові бар'єри комунікаційного забезпечення грантових програм для соціальних підприємств (за результатами опитування, n = 312)

№	Бар'єр	Частота згадування, осіб	Частка респондентів, %	Ступінь впливу (1–5)
1	Недостатня інформованість про наявні грантові програми	218	69,9	4,7
2	Складність і бюрократичність процедур подачі заявок	196	62,8	4,5
3	Відсутність зворотного зв'язку від розпорядників грантів	183	58,7	4,3
4	Низька цифрова доступність офіційних порталів	164	52,6	3,9
5	Мовні бар'єри та невідповідність термінологічних стандартів	128	41,0	3,6
6	Брак роз'яснювальних заходів та тренінгів щодо написання грантових заявок	119	38,1	3,4
7	Недосконалість моніторингу та звітності	97	31,1	3,1

Джерело: складено авторами на основі [3;6;7].

Результати опитування (табл. 3) демонструють, що найбільш поширеним бар'єром є недостатня інформованість про наявні грантові програми (69,9% респондентів, середній ступінь впливу 4,7 з 5). Другим за значущістю є складність і бюрократичність процедур подачі заявок (62,8%). Відсутність зворотного зв'язку від розпорядників грантів відзначили 58,7% опитаних. Ці результати підтверджують критичну роль комунікаційного чинника у системі грантового фінансування СП і кореспондують із логікою запропонованого ІКЕ [9, с. 34; 10].

На підставі проведеного дослідження розроблено комплекс рекомендацій щодо вдосконалення комунікаційного забезпечення грантових програм у сфері СП (рис. 2).

ІНФОРМАЦІЙНИЙ НАПРЯМ Єдиний грантовий портал Персоналізовані розсилки Чат-боти та AI-асистенти	ОРГАНІЗАЦІЙНИЙ НАПРЯМ Грантові менеджери в ОМС Регіональні хаби підтримки Навчальні програми для СП	ОЦІНОЧНИЙ НАПРЯМ Моніторинг ІКЕ Публічна звітність Краудсорсинг зворотного зв'язку
--	---	--

Рис. 2 Комплекс рекомендацій щодо підвищення комунікаційної ефективності органів ПУА у сфері грантової підтримки соціального підприємництва

Джерело: розроблено авторами

Запропонований комплекс рекомендацій (рис.2) охоплює три взаємопов'язані напрями. Інформаційний напрям передбачає створення єдиного цифрового грантового порталу з інтегрованою базою всіх актуальних грантових програм, впровадження персоналізованих розсилок для зареєстрованих СП та розробку чат-ботів на основі штучного інтелекту для первинних консультацій. Організаційний напрям включає введення посади грантового менеджера в органах місцевого самоврядування (ОМС), створення регіональних хабів підтримки СП та запровадження обов'язкових навчальних програм з написання грантових заявок. Оціночний напрям реалізується через систематичний моніторинг ІКЕ, обов'язкову публічну звітність розпорядників грантів та впровадження механізмів краудсорсингу зворотного зв'язку від бенефіціарів [11, с. 89].

Для поглиблення міжнародного виміру дослідження проведемо порівняльний аналіз практики грантової підтримки соціального підприємництва в Україні та окремих країнах – членах Європейського Союзу. У Польщі функціонує розгалужена система регіональних центрів підтримки економіки соціальної солідарності (OWES), які надають комплексний консультаційний та інформаційний супровід соціальних підприємств у процесі грантового залучення коштів із Європейського соціального фонду (ESF+). У Чехії діє Агентство підтримки бізнесу та інновацій (CzechInvest), яке централізовано адмініструє грантові програми та забезпечує єдиний цифровий реєстр актуальних програм підтримки. В Естонії реалізовано модель повністю цифрового грантового адміністрування через платформу e-Estonia, що забезпечує прозорість відбіркових процедур і автоматизований моніторинг виконання проектів. Спільними рисами успішних європейських практик є: наявність єдиних цифрових платформ грантової інформації, розвинена мережа регіональних точок підтримки, обов'язкові консультаційні сервіси для потенційних заявників та системний моніторинг результативності комунікаційних заходів. Адаптація цих практик в Україні є перспективним напрямом євроінтеграційного реформування системи грантового адміністрування, що кореспондує з пріоритетами Плану відновлення України та вимогами Угоди про асоціацію з ЄС.

Поряд з очевидними перевагами, цифровізація комунікаційних процесів у сфері грантової підтримки соціального підприємництва несе в собі низку потенційних ризиків, що потребують урахування при розробці та реалізації відповідних стратегій. По-перше, ризик цифрової нерівності: зростання частки цифрових каналів комунікації може посилити відчуження соціальних підприємств з малих громад та сільської місцевості, де рівень цифрової грамотності та доступу до інтернету залишається нижчим за середній по країні. По-друге, ризик кібербезпеки: концентрація грантової документації на цифрових платформах підвищує вразливість до кібератак, витоку персональних даних заявників та несанкціонованого доступу до конфіденційної інформації про проекти. По-третє, ризик алгоритмічної упередженості: застосування AI-інструментів для

автоматизованого попереднього відбору заявок може відтворювати системні упередження, якщо тренувальні дані не репрезентують різноманіття суб'єктів соціального підприємництва. По-четверте, ризик надмірної залежності від платформ: у разі технічних збоїв або припинення функціонування цифрової платформи (особливо в умовах воєнного часу) комунікаційний процес може бути повністю паралізований. Мінімізація зазначених ризиків потребує: розробки офлайн-альтернатив для ключових комунікаційних сервісів, регулярного аудиту кібербезпеки грантових платформ, впровадження механізмів людського контролю (human-in-the-loop) при AI-фільтрації заявок, а також проведення програм підвищення цифрової грамотності серед представників СП у малих громадах.

Висновки та перспективи подальших досліджень. За результатами проведеного дослідження встановлено, що грантова діяльність є ефективним інструментом розвитку соціального підприємництва в Україні, однак її результативність значною мірою визначається рівнем комунікаційної ефективності органів публічного управління та адміністрування. Аналіз динаміки грантового фінансування за 2020–2024 роки виявив суттєве зростання кількості профінансованих проектів СП – у 3,3 рази порівняно з 2022 роком.

Авторами запропоновано Індекс комунікаційної ефективності (ІКЕ), який дозволяє кількісно оцінити рівень комунікаційного забезпечення грантових програм. Кореляційно-регресійний аналіз підтвердив наявність тісного прямого зв'язку між ІКЕ та часткою успішних грантових заявок ($r = 0,784$, $R^2 = 0,615$). Встановлено, що підвищення ІКЕ на 0,1 одиниці призводить до зростання частки успішних заявок в середньому на 6,87 в.п.

Результати анкетного опитування 312 представників СП виявили, що ключовими комунікаційними бар'єрами є: недостатня інформованість про грантові програми (69,9%), складність процедур подачі заявок (62,8%) та відсутність зворотного зв'язку (58,7%). Запропоновано трирівневий комплекс рекомендацій щодо підвищення комунікаційної ефективності органів ПУА, що охоплює інформаційний, організаційний та оціночний напрями.

Перспективами подальших досліджень є розроблення регіональних індикаторів ефективності грантового фінансування СП, дослідження впливу цифровізації публічного управління на якість комунікаційного забезпечення грантових програм, а також порівняльний аналіз практики грантової підтримки соціального підприємництва в країнах – членах Європейського союзу та можливостей їх адаптації в Україні.

Список використаної літератури

1. Соціальне підприємництво в Україні. Економіко-правовий аналіз. Eu4youth – розкриття потенціалу молодих соціальних підприємців в Молдові та Україні. 2020. 37 с.

2. Безродна В., Захарченко Н. Комунікативна компетентність публічних службовців як чинник ефективного впровадження проєктного підходу в публічному управлінні. *Наукові праці Міжрегіональної Академії управління персоналом*. Політичні науки та публічне управління. Київ: Міжрегіональна Академія управління персоналом, 2025. № 2 (78). 218 с. DOI: [https://doi.org/10.32689/2523-4625-2025-2\(78\)](https://doi.org/10.32689/2523-4625-2025-2(78)).
3. Захарченко Н. В., Ключан В. В., Веклич І. В. Проєктний підхід у реалізації грантової діяльності розвитку територіальних громад. Вчені записки ТНУ імені В. І. Вернадського. Серія: Публічне управління та адміністрування. 2025. Т. 36 (75), № 3. С. 107–113. DOI: <https://doi.org/10.32782/TNU-2663-6468/2025.3/16>
4. Гранти на персональні проєкти у сфері соціального підприємництва. URL: <https://houseofeurope.org.ua/opportunity/111>
5. Молоканова В., Ольховікова Ю. Трансформаційні технології у процесах розвитку спроможних територіальних громад. *Аспекти публічного управління*, 2020. 8(2), 87-97. DOI: <https://doi.org/10.15421/152023>
6. Austin J., Stevenson H., Wei-Skillern J. Social and commercial entrepreneurship: Same, different, or both? *Entrepreneurship Theory and Practice*. 2006. Vol. 30, № 1. P. 1–22. DOI: <https://doi.org/10.1111/j.1540-6520.2006.00107.x>
7. Borstein D. *How to Change the World: Social Entrepreneurs and the Power of New Ideas*. Oxford University Press, 2004. 320 p.
8. EU4Business: річний звіт 2024. URL: <https://eu4business.org.ua/reports/eu4business-annual-report-2024/>

References

1. Social entrepreneurship in Ukraine. (2020). Economic and legal analysis [Sotsialne pidpriemnytstvo v Ukraini. Ekonomiko-pravovyi analiz]. (2020). Eu4youth – rozkryttia potentsialu molodykh sotsialnykh pidpriiemstiv v Moldovi ta Ukraini [In Ukrainian].
2. Bezrodna, V., & Zakharchenko, N. (2025). Komunikatyvna kompetentnist publichnykh sluzhbovtiv yak chynnyk efektyvnoho vprovadzhennia proiektnoho pidkhodu v publichnomu upravlinni [Communicative competence of public servants as a factor of effective implementation of the project approach in public administration]. *Naukovi pratsi Mizhrehionalnoi Akademii upravlinnia personalom. Politychni nauky ta publichne upravlinnia*, 2(78), 218. [https://doi.org/10.32689/2523-4625-2025-2\(78\)](https://doi.org/10.32689/2523-4625-2025-2(78)) [In Ukrainian].
3. Zakharchenko, N. V., Klochan, V. V., & Veklych, I. V. (2025). Proiektnyi pidkhid u realizatsii hrantovoi diialnosti rozvytku terytorialnykh hromad [Project approach in the implementation of grant activities for the development of territorial communities]. *Vcheni zapysky TNU imeni V. I. Vernadskoho. Seriia: Publichne upravlinnia ta administruvannia*, 36(75)(3), 107–113. <https://doi.org/10.32782/TNU-2663-6468/2025.3/16> [In Ukrainian].

4. Hranty na personalni proiektu u sferi sotsialnoho pidpriemnytstva [Grants for personal projects in the field of social entrepreneurship]. (n.d.). House of Europe. <https://houseofeurope.org.ua/opportunity/111> [In Ukrainian].

5. Molokonova, V., & Olkhovikova, Yu. (2020). Transformatsiini tekhnolohii u protsesakh rozvytku spromozhnykh terytorialnykh hromad [Transformational technologies in the development processes of capable territorial communities]. *Aspekty publichnoho upravlinnia*, 8(2), 87–97. <https://doi.org/10.15421/152023> [In Ukrainian].

6. Austin J., Stevenson H. (2006). Wei-Skillern. Social and commercial entrepreneurship: The same, different or both? *Entrepreneurship Theory and Practice*. 30(1), pp. 1-22. Retrieved from: <https://journals.sagepub.com/doi/10.1111/j.1540-6520.2006.00107.x> [In English].

7. Borstein, D. (2004). *How to Change the World: Social Entrepreneurs and the Power of New Ideas*. Oxford University Press. [In English].

8. EU4Business. (2024). *Richnyi zvit 2024* [Annual report 2024]. <https://eu4business.org.ua/reports/eu4business-annual-report-2024/> [In English].

Надходження рукопису до журналу: 02.05.2026

Прийнято до друку рукопис після рецензування: 05.06.2026

Дата публікації: 30.06.2026